

GEOGRAFIA

regionów, a te z kolei na 50 prowincji.

W skład państwa wchodzi dwa archipelagi: Baleary i Wyspy Kanaryjskie. Kraj cechuje bardzo różnorodny klimat od pokrytych śniegiem pirenejskich szczytów, poprzez zielone łąki położone w Galicji i gaje pomarańczowe w Walencji do pustynnej Almerii.

HISTORIA

Ślady obecności człowieka na ziemiach Płw. Iberyjskiego sięgają około 900 tys. lat p.n.e. Tereny te były zasiedlane przez Iberów i Celtów, później zakładali tam swoje osady Fenicjanie oraz Grecy, a następnie Kartagińczycy i w końcu Rzymianie. Z kolei VIII wiek naszej ery to atak Imperium Osmańskiego, którego panowanie trwało 90 lat. Wynikiem było pozostawienie wielu śladów w kulturze Półwyspu Iberyjskiego, a zwłaszcza budowli sakralnych i typowo muzułmańskich miast, jak Murcja. Od roku 800 pod wpływem interwencji Franków istniała Marchia Hiszpańska. W 1479 unia Kastylii i Aragonii stworzyła podstawy pod zjednoczenie Hiszpanii. Znaczące dla kraju były odkrycia kolonialne zapoczątkowane przez Kolumba. Do końca XVI w. Hiszpania była pierwszą potęgą polityczną, morską i militarną. Wiek XVIII to powrót absolutyzmu pod rządami Burbonów. Wiek XX z kolei cechuje wojna domowa oraz dyktatorskie rządy generała Franco od 1939 do 1975 roku. Franco wyprowadzał kraj z izolacji międzynarodowej, zapoczątkowano liberalizację i modernizację gospodarki. Po śmierci dyktatora tron objął Jan Karol I z dyn. Burbonów i obecny system rządów. Hiszpania przystąpiła do NATO w roku 1982, a po kilku latach w 1986 do EWG i 1993 do UE.

HISZPANIE

Hiszpanie umieją się bawić. Do późnych godzin wieczornych ulicami spacerują amatorzy dobrych trunków, jedzenia i muzyki. Będąc turystą nie musisz się martwić, gdzie pójść na kolację, bo ilość restauracji, barów, kawiarenek jest ogromna. Zaprowadzą nas do nich piękne zapachy i dźwięki flamenco czy pasodoble. Mieszkańcy

nadzwyczajnego kraju, jakim jest Hiszpania mają mało cech wspólnych oprócz wrodzonej towarzyskości i wiecznej ochoty do uprzyjemniania sobie czasu i życia. Zazwyczaj poświęcają tyle samo energii na zabawę, ile na pracę. Słynne słowo maniana oznaczające odkładanie wszystkiego do jutra wcale nie jest prawdą, ale Hiszpanie tu nie bardzo liczą się z czasem i raczej podporządkują obowiązki kontaktom towarzyskim, niż odwrotnie. Dla Hiszpanów najważniejsza jest rodzina. Są też głęboko związani ze swoim pueblo - miasteczkiem lub wioską rodzinną. Językiem urzędowym jest kastylijski, zwany potocznie hiszpańskim, ale około 20% mówi językiem katalońskim, 6% galicyjskim, a 1,5% baskijskim. Religia panującą w Hiszpanii jest katolicyzm (95%).

KUCHNIA HISZPAŃSKA

Kuchnia hiszpańska jest bardzo specyficzna, bo opiera się na dawnych przepisach. Z oryginalnych potraw znany jest szczególnie **Kraj Basków**, ale też **Andaluzja**, gdzie mocno wyczuwalne są wpływy arabskie. W kuchni hiszpańskiej popularne są małe przekąski - tapas, nazywane czasami pinchos, które obecne są w jadłospisach od XIX wieku. Początkowo były dodatkiem do sherry. Serwowane są w restauracjach jako dodatki do napojów.

Do dzisiaj żywa jest tradycja spożywania tapas w małych knajpkach, zwykle na stojąco przy barze. Z hiszpańskimi przyjaciółmi – przewodnikami można wybrać się na rajd po lokalach. Wchodzimy, a w każdym z nich na kontuarze, tysiące tapas w kilkunastu wersjach. Z warzywami, mięsami na zimno, wędlinami, sosami, owocami morza, rybami, a do tego najróżniejsze alkohole. Trudno znaleźć bardziej urozmaicone dania, zwłaszcza że każdy właściciel knajpki ma swoją specjalność.

ŚWIĘTOWANIE W HISZPANII

- **Święto ognia, 15-19 marca**, Fallas de Valencia lub Fiesta de Las Fallas (w tym czasie w Walencji pali się setki ogromnych kukiełek),
- **Święto wiosny, kwiecień**, Sewilla (odbywa się wtedy sławna Feria z paradami w kolorowych strojach, z dużą ilością muzyki sevillana i walkami byków),
- **Święto Izydora Oracz, 15 maja**, patrona Madrytu (procesje, koncerty, jarmarki i walki byków w Madrycie),
- **Wielki Tydzień** (procesje zakapturzonych pokutników przechodzących przez większe miasta, począwszy od Niedzieli Palmowej, aż do Niedzieli Wielkanocnej, z najsłynniejszą procesją w Sewilli),
- **Boże Ciało (Corpus Cristi)** – uroczystości w całym kraju, największe procesje w Granadzie, Toledo, Sitges i na Wyspach Kanaryjskich

Korrida – tradycyjna, krwawa walka z bykiem, bardzo popularna w Hiszpanii (zakazana w Katalonii). Jest sportem bardzo kontrowersyjnym, składa się z kilku etapów i polega na powolnym doprowadzeniu do śmierci byka. Torreadorzy i matadorzy występujący podczas korridy mają wielu fanów wśród ludności hiszpańskiej.

INFORMACJE OGÓLNE DOTYCZĄCE HISZPANII:

Oficjalna nazwa: **Królestwo Hiszpanii**

Powierzchnia: **504 750 km²**

Ludność: **39 270 000; na 1 km² 277**

Stolica: **Madryt**

Ustrój: **monarchia parlamentarna**

Waluta: **euro**

Język: **kastylijski hiszpański (urzędowy), kataloński, galicyjski, baskijski**

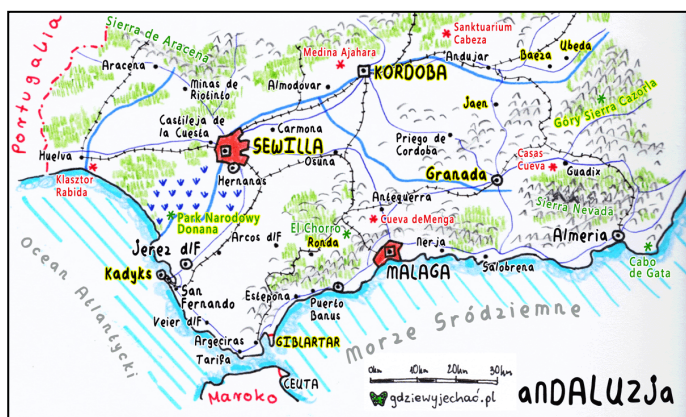
Religie: **chrześcijaństwo (katolicyzm 99%)**

MIASTO: Jaén

Miasto w południowej Hiszpanii, (ok. 90 km od Kordoby i Grenady), w regionie Andaluzja, stolica prowincji Jaén, 116,5 tys. mieszkańców (2008). Miasto położone na przedgórzu Gór Betyckich, w rejonie źródeł rzeki Gwadalkiwir, w pobliżu

największego parku narodowego Hiszpanii: Sierra de Segura i Sierra de Cazorla.

Klimat śródziemnomorski, wilgotny, na który wpływ mają wiatry wiejące od strony oceanu.

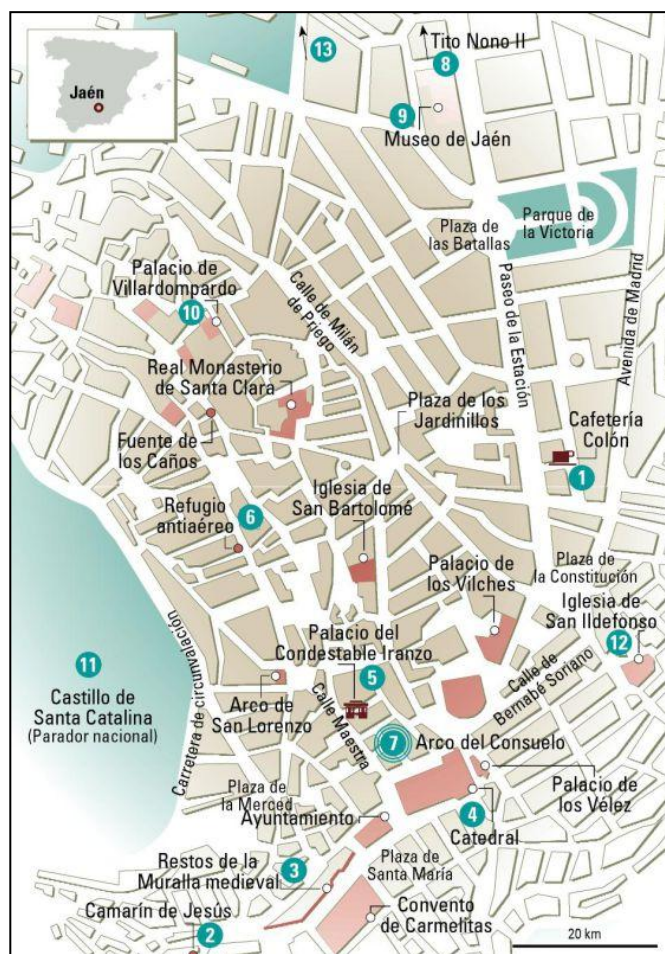
Ośrodek handlowy, przemysłowy i rolniczy (gaje oliwne); w pobliżu Jaén wydobywanie rud ołowiu, żelaza

Miasto Jaén skrywa dziesiątki zabytków, pozostawionych przez praktycznie każdą cywilizację lub religię, która osiedliła się na tych terenach.

Do największych budowli i tym samym symboli miasta należą:

Catedral de la Asunción - (4) fot. powyżej – piękna katedra, warta zobaczenia, zachwyca swymi ogromnymi rozmiarami, oraz architekturą zarówno we wnętrzach jak i na zewnątrz (można zwiedzać z audio przewodnikiem).

Castillo de Santa Catalina (zamek św. Katarzyny) (11) ruiny zamku na wzgórzu z widokiem na miasto, warto tam iść i podziwiać fantastyczne widoki, oraz poznać historię zamku.

La Cruz - po zwiedzaniu ruin zamku warto wybrać się do punktu widokowego, prowadzi tam dość trudna trasa ok. 10 min od zamku

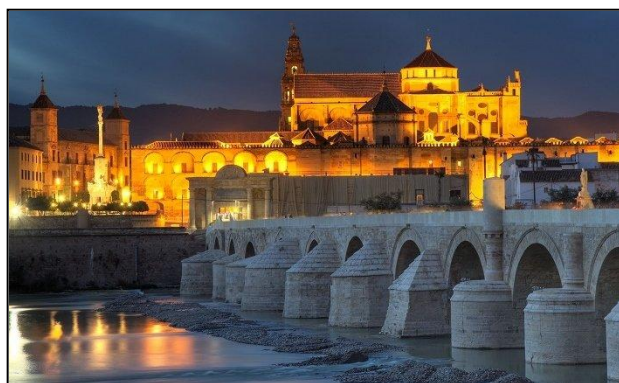
Baños Árabes – arabskie łaźnie z XI wieku (10) największe zachowane łaźnie w Europie w stylu mauretańskim. W muzeum znajdują się

wystawy przedmiotów ilustrujące życie ludzi z najbliższej okolicy, oraz wystawy dzieł sztuki. Na górze znajduje się bar z pięknym widokiem na miasto. Wstęp jest bezpłatny.

CIEKAWY MIEJSCA ANDALUZJI

KORDOBA wpisana jest na listę UNESCO. Do miejsc wartych odwiedzenia należy Wielki Meczet, największy na Półwyspie Iberyjskim, z ponad 800 kolumnami, robiący wrażenie ogromem i połączeniem z chrześcijańską katedrą. Można udać się na spacer po starówce, przejść przez ulicę kwiatową, odwiedzić żydowską ulicę Juderę. Przejść przejść po Moście Rzymskim z I w.p.n.e. i Torre de la Calahora.

MALAGA: w mieście warto zobaczyć zamek Castillo de Gibralfaro górujący nad miastem, z malowniczym widokiem na andaluzyjskie wybrzeże oraz zespół pałacowy Alcazaby, której część jest starsza od Alhambry w Grenadzie. Mury Alcazaby skrywają ogrody, piękne dziedzińce oraz pałac w arabskim architektonicznym stylu czasów średniowiecza. Malaga utożsamiana jest ze sławnym Pablo Picasso, którego ślady można zobaczyć prawie na każdym kroku.

GRANADA – PARK NARODOWY SIERRA NEVADA

W Granadzie warto zobaczyć kompleks pałacowo-miejski Alhambra, wpisany na listę UNESCO. Zespół pałacowy zbudowany przez Nasrydów w XIII w. mieści w środku m. in. renesansowy Pałac Karola V, wspaniałe ogrody letniej rezydencji Generalife. Alhambra jest jednym z najokazalszych zabytków muzułmańskich w całej Hiszpanii. Warto wybrać się na spacer po dzielnicy Albaicin i zobaczyć Granadę z punktu widokowego św.

Mikołaja. Można również wybrać się na trekking szlakiem z miejscowości Monachil w stronę wąwozu Los Cahorros, na terenie PARKU NARODOWEGO SIERRA NEVADA, wpisanego w całości na listę rezerwatów biosfery UNESCO. Szlak wiedzie pośród skał, wodospadów i wiszących mostów, to wszystko sprawia, że ok. 4 godzinna wędrówka staje się prawdziwą gratką.

WAŻNE INFORMACJE:

Szkota: English Matter's Centre

Plaza Jaen por la Paz numer 7

Residencial Guadalbullon, Portal 3 – Primera Planta

23008 Jaen, Spain

Hotel: Xauen 3*

Plaza Dean Mazas 3

23001 Jaen, tel. 953240789

Lotnisko: Av. del Comandante García Morato, s/n, 29004 Málaga,

INFORMACJE PRAKTYCZNE

Ceny są wyższe niż w Polsce, ale jeśli chodzi o podstawowe produkty (żywność, środki czystości), nie różnią się na szczęście tak bardzo. Chleb (czyli w wypadku Hiszpanii – bagietkę) można dostać w supermarkecie za około 60 eurocentów, w piekarniach za 90. Półtoralitrowa butelka wody kosztuje 20–70 centów w zależności od firmy. Przykładowe ceny: butelka wody w supermarkecie – 30 centów, w barze na plaży – 2 euro. Małe piwo w barze 1,5–2,5 euro, kanapka 3–6 euro. Przejazd autobusem w obrębie tego samego miasta to koszt 1,15 euro, a do miasteczka oddalonego o 15 km - 1,30 euro. Pociąg do tego samego miasteczka jest ciut droższy (1,35 w dni powszednie i 1,45 w weekendy), ale zawsze jest na czas i unikasz nadmiernego tłoku. Jedząc „na mieście” w tanim barze nie wydasz wiele. Śniadanie (kanapka i kawa) - ok.2,50 euro, obiad możesz zjeść nawet za ok. 7 euro, do 15 (to już taki super).

Pieniądze. W każdym większym mieście nie ma problemów z bankami i bankomatami, których jest wiele - praktycznie na każdym rogu. Hiszpańskie banki są czynne najczęściej do 14, niektóre raz w tygodniu przyjmują interesantów również po południu (nie dotyczy to okresu wakacyjnego).

Dostęp do internetu. Kafelki internetowe (tak zwane lokutoria) można znaleźć w każdym mniejszym czy większym mieście i jest ich dosyć dużo, na pewno więcej niż w Polsce. W większych miejscowościach jest wiele kawiarni z zasięgiem wi-fi, gdzie można przyjść z laptopem i skorzystać z internetu. Większość hoteli i niektóre hostele oferują swoim gościom darmowy dostęp do sieci.

Telefony. Telefony w porównaniu z Polską mają słabszy zasięg. Często rozmowy się przerywają. Najlepiej jest w centrach dużych miast - im mniejsza miejscowość, tym większe problemy z zasięgiem. Roaming jest przystępny cenowo. Budek telefonicznych nie ma już za wiele. Jadąc na trochę dłużej i mając w planach komunikację z lokalnymi numerami warto kupić kartę startową za 25 euro. Połączenia są stosunkowo drogie 20–50 centów za minutę lokalnej rozmowy (telefon na kartę). Roaming tak jak w całej Europie. Do Polski lub gdziekolwiek za granicę najlepiej dzwonić z tak zwanego „locutorium” (oprócz komputerów mają tam też kabiny z telefonami). Minuta połączenia z polską kosztuje ok. 10 eurocentów.

Wtyczki elektryczne i napięcie. Takie jak w Polsce.

Numery alarmowe:

Policja krajowa: 091 lokalna 092

Pogotowie: 061

Straż Pożarna: 080

Ambasada RP: (+34) 913 736 605

PODSTAWOWE ZWROTY:

si – tak

no – nie

buenos dias – dzień dobry (rano)

buenas tar des – dzień dobry

adiós – do widzenia

buenas noches – dobranoc

lo siento – przepraszam

gracias – dziękuję

habla español? – czy mówisz po hiszpańsku?

cómo te llamas? – jak się nazywasz?

me llamo Rafał – mam na imię Rafał

de dónde eres? – skąd jesteś?

soy de Polonia - jestem z Polski

que hora es? – która godzina?

son las cinco – jest piąta

hola – cześć

canto kuesta? – ile to kosztuje?

Wykonanie:

Aneta Kołton-Janiga